

Stockholm 2016-03-10

Saco

Remissvar: Utkast till lagrådsremiss, Begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Sveriges Psykologförbund har beretts möjlighet att lämna yttrande över rubricerad remiss och vill lämna följande synpunkter.

De regeländringar som föreslås är mycket ingripande och förbundet beklagar att regeringen nu i ett mycket hastigt tempo genomdriver förändringar av lagstiftningen som enligt vår mening medför bl.a. stora inskränkningar i möjligheterna till familjeåterförening och som även försvårar integrationen.

Psykologförbundet saknar genomgående konsekvensanalyser av förslagen både ur ett samhällsperspektiv vad gäller konsekvenser för integration och kostnader för flyktingmottagande och ohälsa, samt ur ett individperspektiv för de flyktingar i olika åldrar som förslagen riktas mot.

Psykologförbundet avstyrker de föreslagna förändringarna och väljer i det följande att fokusera på några särskilt viktiga delar i förslagen.

Förslaget om tidsbegränsat uppehållstillstånd.

Psykologförbundet avstyrker förslaget att beslut om uppehållstillstånd för flyktingar och alternativt skyddsbehövande enligt UtLL 5kap 1§ ska vara tidsbegränsat. Långsiktighet, trygghet och stabilitet är viktiga faktorer för människor, såväl barn som vuxna, som har skyddsbehov och kommer från krig och konflikter. Dels riskerar en tidsbegränsning av uppehållstillstånden att försvåra och förlänga integrationen i samhället då de skyddsbehövande under ett till tre år kommer att sakna detta. Därtill kommer de psykologiska konsekvenserna hos både barn och vuxna som träffas av de föreslagna. Förslagen riskerar att leda till ökad stress bland flyktingar som redan tidigare lider av detta. Den osäkerhet som införs genom att tidsbegränsa uppehållstillstånden är en stor riskfaktor för att en person med den bakgrund som många flyktingar har skall utveckla en allvarlig psykisk ohälsa som blir ett hinder för integration och självständighet. En osäker social situation utan möjlighet att påverka sin framtid, som de tidsbegränsade uppehållstillstånden medför, är en oerhört stark stressfaktor som kan innebära en sekundär traumatisering. Det finns forskning som pekar på att förhållandena i mottagarlandet efter flykten t.o.m. kan ha större betydelse för flyktingars hälsa, både fysisk och psykisk, än förhållandena före flykten. Förbundet

menar att de tillfälliga uppehållstillstånden i praktiken leder till en avsevärt förlängd asyprocess vilket även kan befaras leda till att den psykiska ohälsan kommer att öka inom gruppen om förslaget blir verklighet.

Det föreslagna försörjningskravet

Integrationsfrågan har stått högt på dagordningen under den senaste tiden. Regeringen har bl.a. lanserat det s.k. snabbspåret för att ge möjlighet för högtbildade akademiker inom hälso- och sjukvårdsyrken, inte minst psykologer, att snabbare erhålla formell behörighet att utöva yrket. Psykologförbundet har ställt sig positiv till det och under hösten även deltagit i arbetet med framtagandet av snabbspåret. Snabbspårsinitiativet riskerar emellertid att allvarligt försvåras med hänsyn till det försörjningskrav som föreslås vara en förutsättning för erhållande av permanent uppehållstillstånd när det tidsbegränsade uppehållstillståndet löper ut. Tiden det tar att erhålla svensk legitimation är ofta komplicerad och tar lång tid, normalt längre än tiden för de tillfälliga uppehållstillstånd som föreslås. Det är därför sannolikt att kravet på att erhålla en försörjning, vilken som helst, blir helt överordnat målet att genom exempelvis kompletteringsutbildning och språkstudier erhålla formell behörighet till ett legitimationsyrke inom hälso- och sjukvården. Förslaget ger i den här delen inte något utrymme för att stimulera till att på längre sikt fortsätta en akademisk yrkesbana utan riskerar istället leda till att individen tar vilken anställning som helst.

Risken finns även att de enskilda individerna, som har begränsad kännedom om svensk arbetsmarknad och svenska arbetsvillkor och som kan antas göra allt för att få en försörjning, i den situationen utnyttjas av oseriösa arbetsgivare. I den delen hänför sig förslaget till Migrationsverket som i sin kontroll ska syfta till att upptäcka regelmissbruk. Förbundet ställer sig dock tveksamt till om en sådan kontroll är tillräcklig.

Familjeåterförening

Förslaget innebär att personer med anknytning till en alternativt skyddsbehövande inte ska ha rätt att återförenas. Detta ska även gälla barn. I de fall anknytningspersonen bedömts vara flykting ska uppehållstillstånd på grund av anknytning endast tillerkännas om anknytningspersonen anses *”ha välgrundade utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd”*.

Att få möjligheten att återförenas med de närmast anhöriga är, särskilt för barn, en mycket viktig grund för både integrering, rehabilitering och psykisk hälsa. Den stora påfrestning en flykt inneburit tillsammans med risken att inte återförenas med sin familj minskar möjligheten att integreras i samhället och att tillgodogöra sig vård och behandling.

Förslaget är mycket långtgående i det att inte ens barn ges möjlighet till återförening med sina föräldrar. Förbundet ifrågasätter i den här delen förslaget förenlighet med internationella konventioner.

Sveriges Psykologförbund

Ulrika Edwinson
Förbundsdirektör

Nils Erik Solberg
Förbundsjurist